

Rezultati istraživanja o izboru studija među maturantima

mart 2011.

Infostud 3 doo
prijemni.infostud.com
tel: 024/650-530
e-mail: prijemni@infostud.com

Sadržaj

1. O istraživanju.....	3
2. Osnovne karakteristike uzorka	3
3. Rezultati istraživanja	6
3a) Razlozi za upis na studije	6
3b) Oblast studija	7
3v) Gde studirati	10
3g) Izbor: fakultet ili visoka škola?	11
3d) Privatni ili državni	12
3đ) Kvaliteti studija	13
3e) Finansiranje studija	14
3ž) Profesionalna orijentacija	14
3z) Priprema za prijemni	15
Analiza ukrštenih rezultata istraživanja	16
4. Rezime.....	16

1. O istraživanju

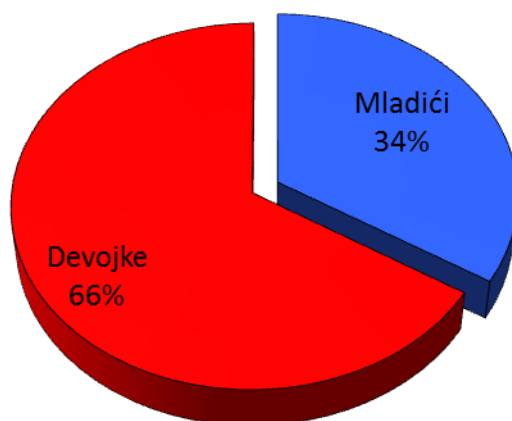
Istraživanje o izboru studija među maturantima osmišljeno je i realizovano od strane sajta prijemni.infostud.com, specijalizovanog veb sajta posvećenog upisu na fakultete i visoke škole.

Cilj istraživanja je da se saznaju stavovi maturanata – učenika četvrtih razreda srednjih škola u Srbiji o izboru studija (zašto nastavljaju obrazovanje, šta će i gde studirati, koji su im najvažniji kriterijumi prilikom izbora studija, kako se pripremaju za upis...). Anketno istraživanje je sprovedeno tokom 36 dana (24.02-31.03.2011.) putem veb sajta <http://prijemni.infostud.com> a obaveštenje o mogućnosti učešća u anketi u formi plakata je poslato na adrese preko 300 četvorogodišnjih srednjih škola u Srbiji. Pored plakata anketa je oglašavana preko mejling liste sajta prijemni.infostud.com i pojavljivalo se pop-up prozorče sa opcijom da se popuni anketa kada neko pristupi sajtu prijemni.infostud.com.

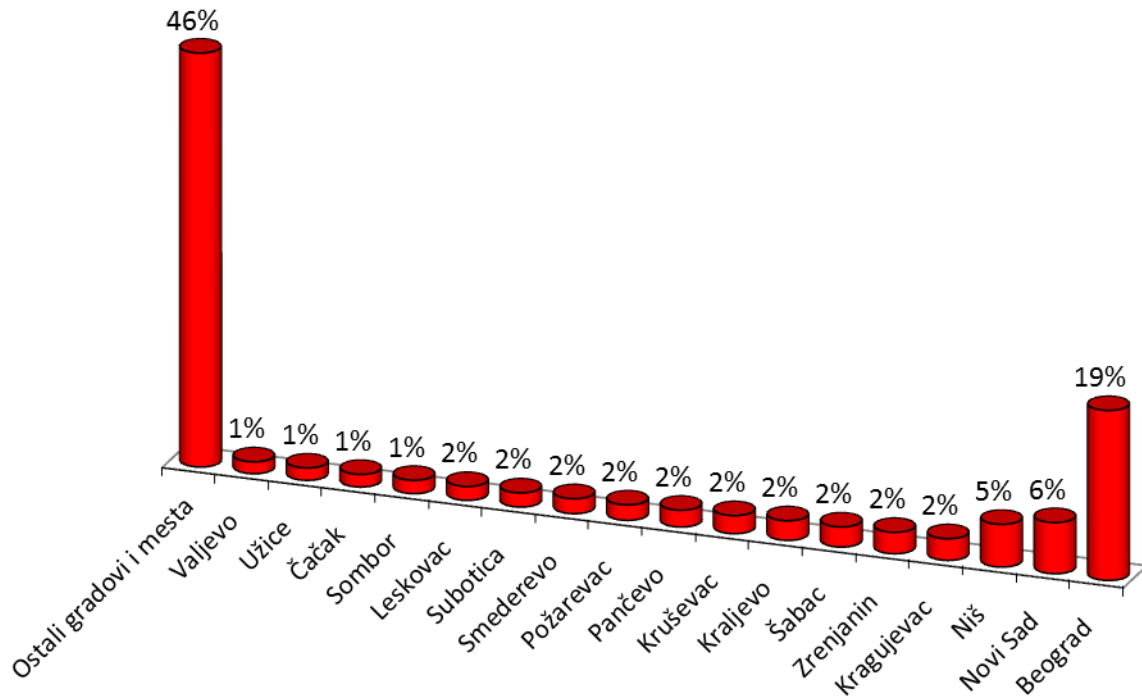
U ispitivanju je učestvovalo 3503 maturanta – (prošle godine je za 45 dana bilo 2192 upisa), koji su anketu popunjavali on-line, bilo od kuće ili u školi, te treba imati u vidu da uzorak ispitanika u ovom slučaju čine maturanti koji koriste Internet.

2. Osnovne karakteristike uzorka

Polna struktura posetilaca

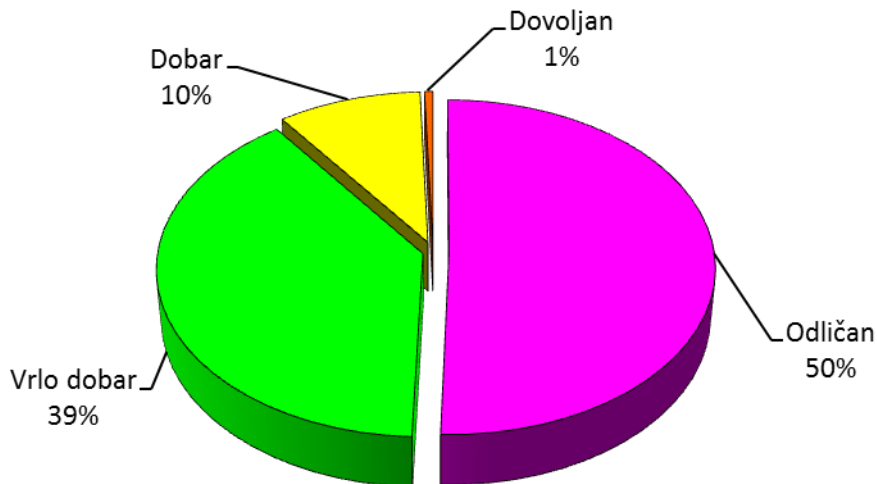

Grad/mesto maturanta

Od ukupno 3503 ispitanika najveći broj, njih 19%, dolazi iz Beograda, iz Novog Sada 6%, zatim iz Niša 5%. U anketi su učestvovali maturanti iz 197 mesta u Srbiji (prošle godine 174).

Prosek ispitanika

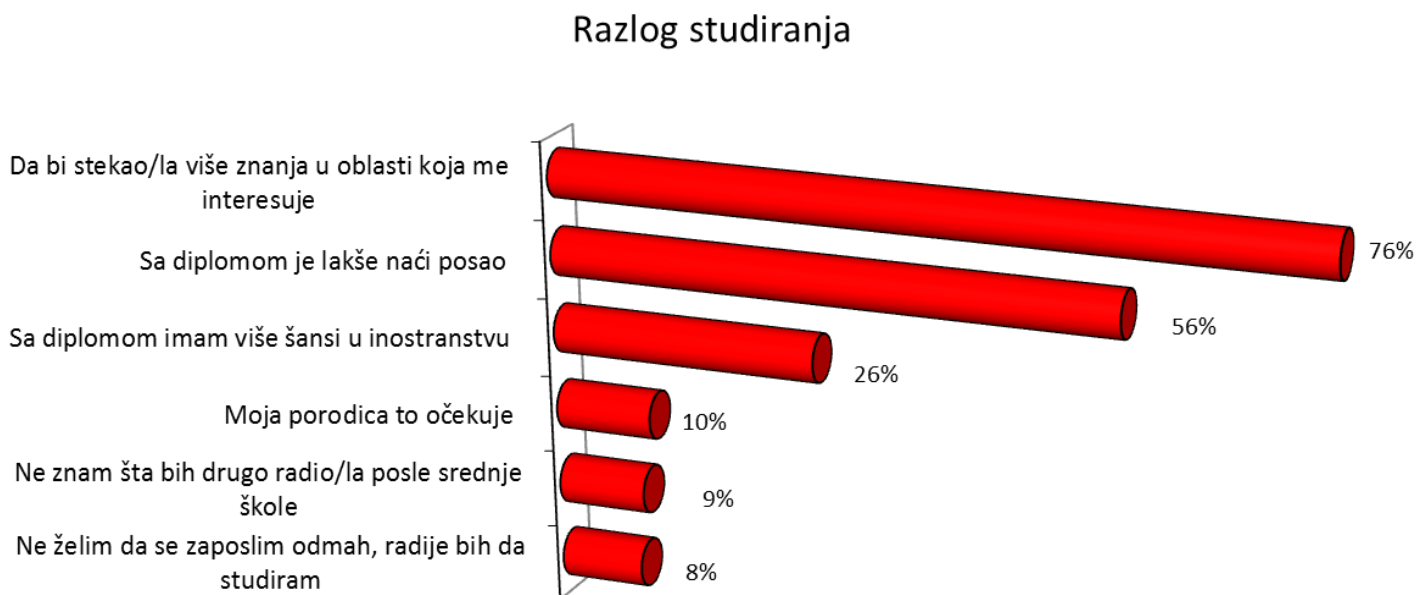

Učesnike ankete smo i ove godine pitali koji im je bio prosek na kraju trećeg razreda srednje škole. Polovina ispitanija (50%) je reklo da su odlični učenici. Za njima slede oni sa vrlo dobrim prosekom, kojih ima 39%. Udeo onih čiji je prosek dobar je bio 10%, onih čiji je prosek dovoljan 1%.

Posetioci sajta prijemni.infostud.com su uglavnom odlični ili vrlo dobri đaci.

3. Rezultati istraživanja

3a) Razlozi za upis na studije

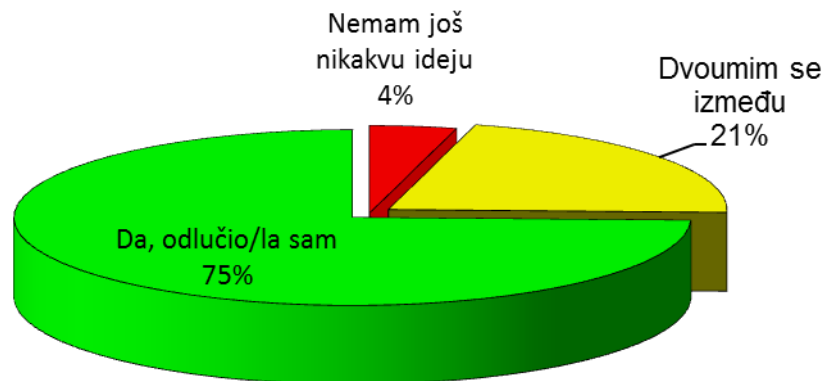
Istražujući razloge zbog kojih maturanti planiraju da nastave svoje obrazovanje, 76% (prošle godine 78%) ispitanika je izjavilo da žele da steknu više znanja u oblasti koja ih interesuje, a 56% ispitanika smatra da je sa diplomom lakše naći posao (prošle godine 60%) i ova dva se pokazuju kao daleko najbitniji razlozi.

O šansama koje im diploma pruža u inostranstvu razmišlja 26%, tek nešto više od četvrtine ispitanih (prošle godine nešto manje od trećine maturanata, broj se smanjuje – dok 10% ispitanika upisuje studije jer porodica to od njih očekuje (prošle 11%). 9% ispitanika upisuje studije iz razloga što ne znaju šta drugo da rade posle srednje škole (prošle 8%), dok je (kao i prošle godine) 8% navelo razlog da ne žele da se zaposle odmah, već bi radije studirali. Od ove godine, pošto je obavezno služenje vojnog roka ukinuto, su nestali i maturanti koji su se prethodnih godina izjašnjavali da se odlučuju za studije da bi odložili služenje vojnog roka (bilo ih je 1%).

Na ovo pitanje, ispitanici su mogli da daju više od jednog odgovora tj. odaberu više razloga koji su za njih odgovarajući, i za svaki od razloga su bili u mogućnosti da ocene njegovu važnost (od 1 do 5).

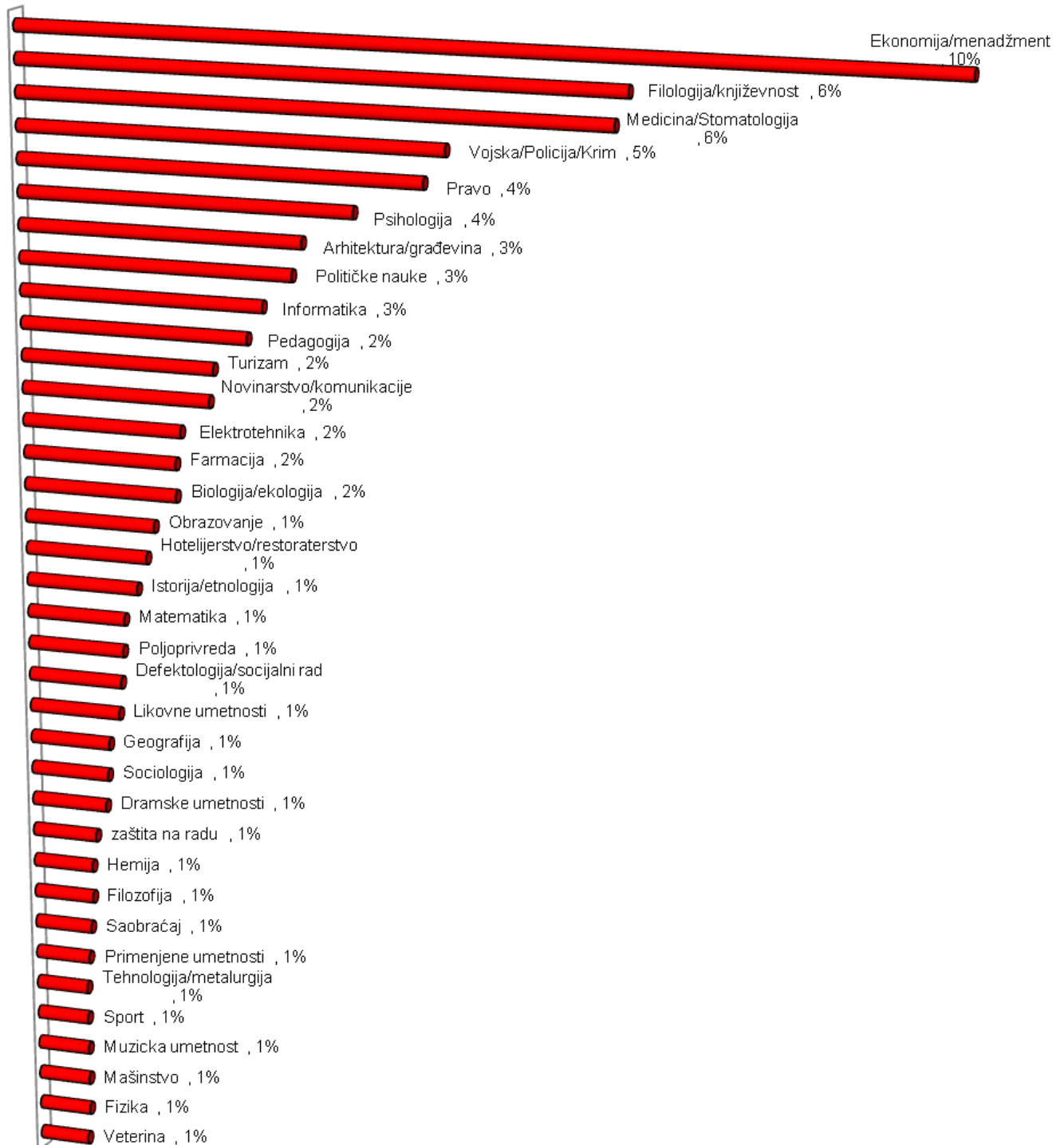
3b) Oblast studija

Da li si odlučio/la šta bi želeo/la da studiraš?

Kao i prethodnih godina i sada je potvrđeno da velika većina maturanata već tokom februara i marta zna šta bi želeli da studiraju (3/4 svih ispitanih). Isto kao i prošle godine, samo se 21% maturanata u naznačenom periodu i dalje dvoume oko fakulteta i visokih škola, dok samo 4% nema ideju šta bi volelo da studira (prošle godine je ovo bilo 3%).

Da odlučio/la sam:

Od ispitanika koji su se već odlučili koju oblast će studirati, njih 10% se odlučilo za ekonomiju/menadžment, dakle u proseku **svaki deseti maturant**. Ovaj broj se u odnosu na prošlu godinu kada je bilo 14% - smanjio.

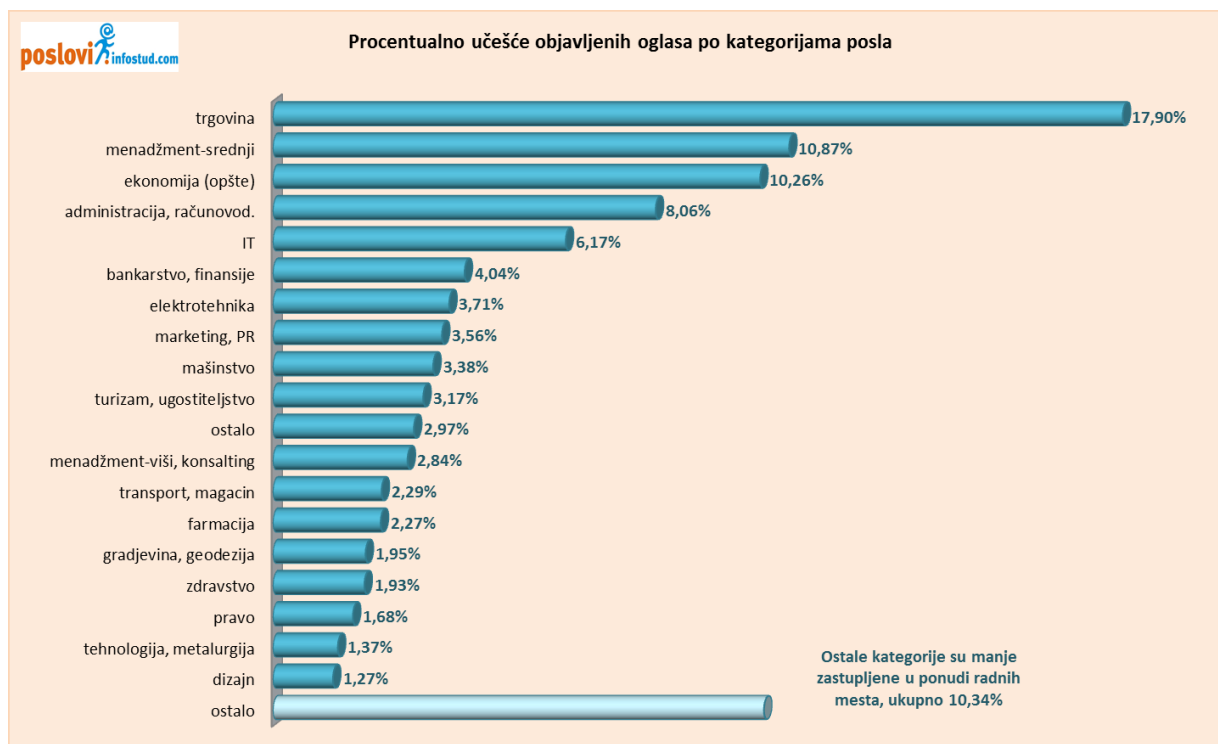
6% se odlučilo za filologiju/književnost, kao i za studije medicine/stomatologije. U odnosu na prošlu godinu, interesovanje za ove oblasti je opalo ali je još uvek na visokom nivou.

U popularnije oblasti ove godine spadaju još vojska/policija/kriminalistika (5%) kao i pravo (4%) i psihologija (4%).

Sledi arhitektura/građevinarstvo (3%), političke nauke (3%), pa informatika (3%)

Za preostale oblasti vlada približno jednako interesovanje kao i prošle godine.

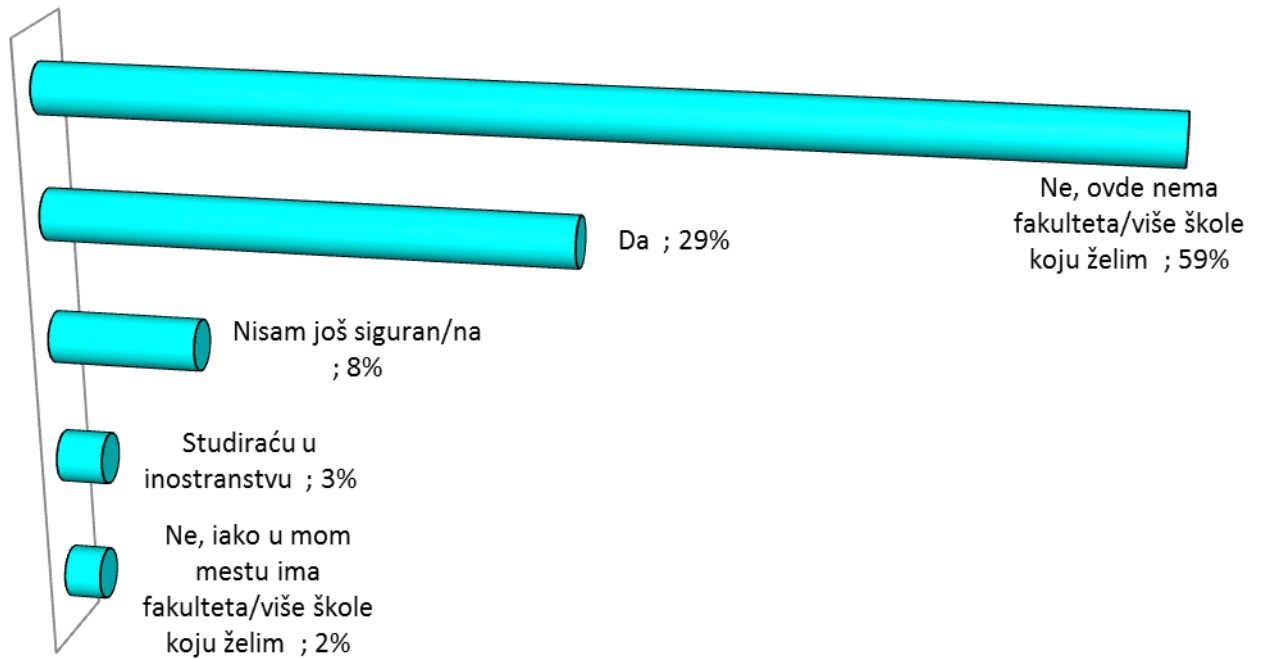
Veoma je zanimljivo uporediti ove podatke sa strukturom najtraženijih kategorija i radnih pozicija na osnovu oglasa objavljenih na sajtu poslovi.infostud.com za 2010. godinu.

Najveće disonance se mogu primetiti u oblastima medicina/stomatologija i pravo. Dok je zainteresovanost za studije medicine zaista velika (6% anketiranih maturanata je reklo da planira studirati medicinu/stomatologiju) od ponuđenih radnih mesta je svega oko 2% iz ovih oblasti. Kada je reč o pravnim studijama i zapošljavanju u ovoj oblasti, dok 4% maturanata planira upisati pravo, ponuda radnih mesta u ovoj oblasti je manje od 2% od celokupne brojke u 2010 godini.

3v) Gde studirati

Da li planiraš da nastaviš studije u svom gradu?

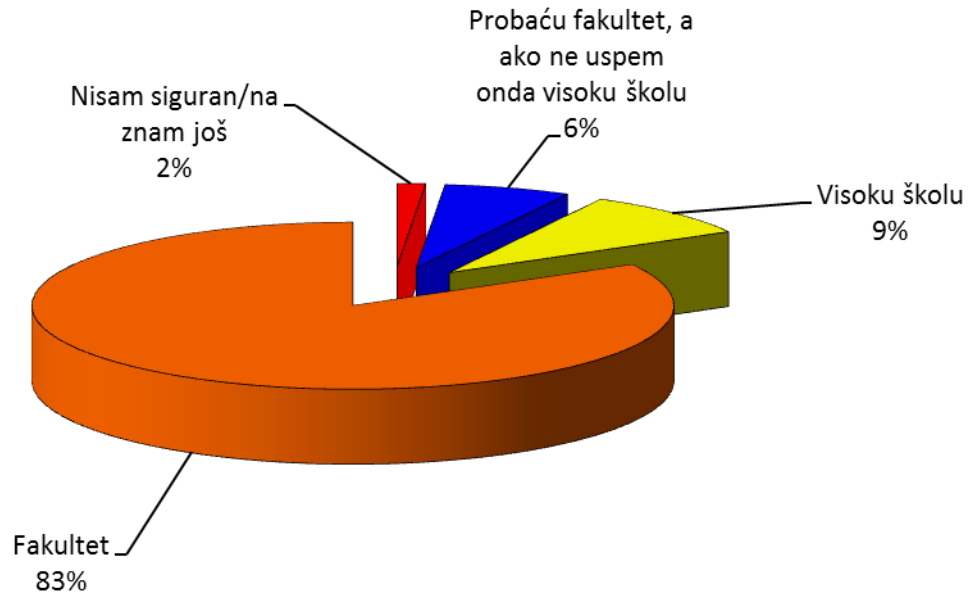

Na pitanje o u kojem gradu planiraju da studiraju, nešto manje od prošle godine, 59% maturanata je izjavilo da će menjati svoje mesto školovanja jer u njihovom gradu ne postoji adekvatan fakultet/visoka škola gde bi mogli studirati (prošle godine čak 64%). Ovde treba imati u vidu da većina ispitanika dolazi iz gradova koji nisu univerzitetski ili iz manjih mesta u kojima nema fakulteta.

Studije u svom gradu planir da upiše 29% ispitanika, a 8% ispitanika se i dalje nije odlučilo gde će studirati. 3% ispitanika je dalo odgovor da će studije upisati u inostranstvu, a 2% anketiranih je izjavilo da će promeniti grad iako u njihovom gradu postoji fakultet/visoka škola iz oblasti koju bi želeli da studiraju.

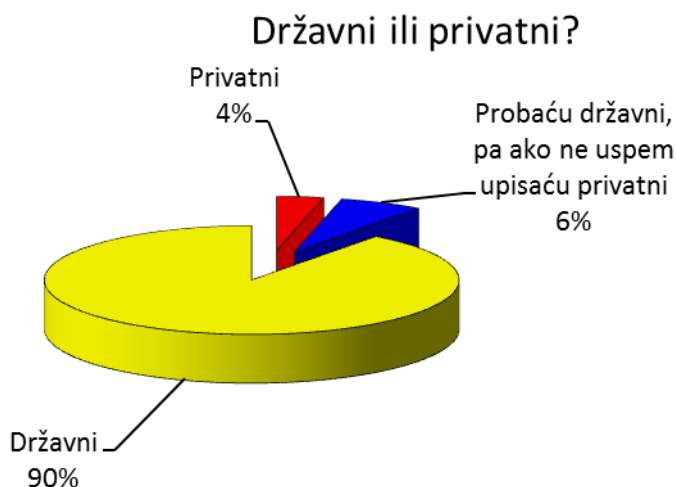
3g) Izbor: fakultet ili visoka škola?

Da li planiraš da upišeš fakultet ili visoku školu?

I po ovom pitanju, ispitanici imaju jasno formiran stav. Većina učesnika ankete, njih čak 84% planira da upiše fakultet. Za strukovne studije se odlučilo 9%, dok je onih koji će pokušati da upišu fakultet, ali će upisati visoku školu ako ne uspeju u toj nameri tek 6%. Tek 1 % ispitanih nije sigurno ili ne zna da li će upisivati visoku školu ili fakultet. Podaci su veoma slični kao prošle godine.

3d) Privatni ili državni

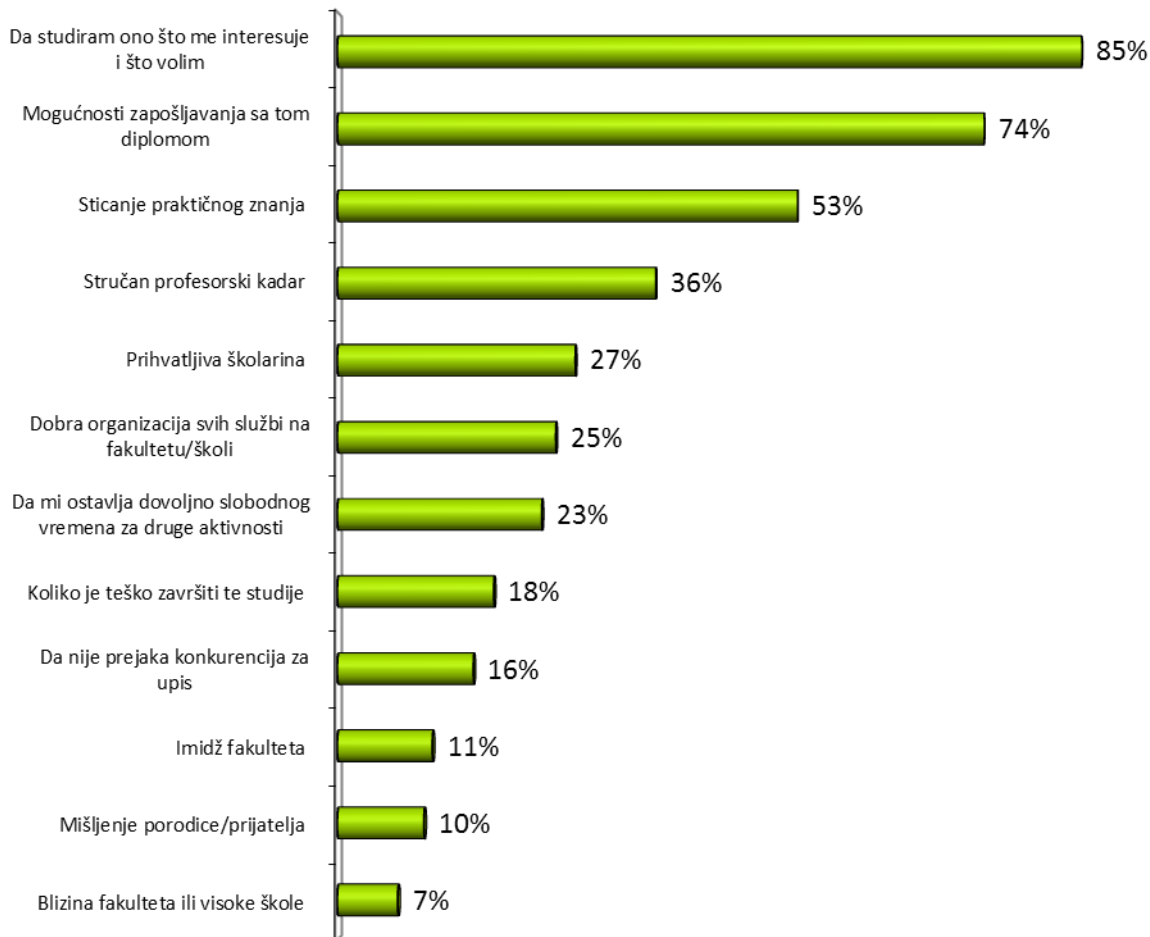
Apsolutna većina - 89% učesnika ankete se odlučilo da upiše državni fakultet/visoku školu. Prošle godine je ovaj podatak bio još veći – 91%. U odnosu na prošlu godinu povećao se udeo onih maturanata koji se odlučuju za privatne fakultete i ove godine je to 4%, kao što se povećao udeo ispitanika koji će pokušati da upišu državni ali će upisati privatni ako ne uspeju na državnom.

Anketirani kao argument za studiranje na državnom fakultetu navode bolju priznatost državnih visokoškolskih ustanova, mogućnost dobijanja državne stipendije (budžetski studenti), mesta u studentskom domu, korišćenje menze.

Maturanti koji su se odlučili za privatne fakultete/visoke škole kao glavne argumente navode „sam tretman studenata“, bolje uslove za studiranje, lakši proces upisa, zagarantovano zaposlenje, manje studentske grupe, veću posvećenost studentima od strane profesora i što je „lakši“.

3đ) Kvaliteti studija

Koji su po tvom mišljenju kvaliteti ovih studija

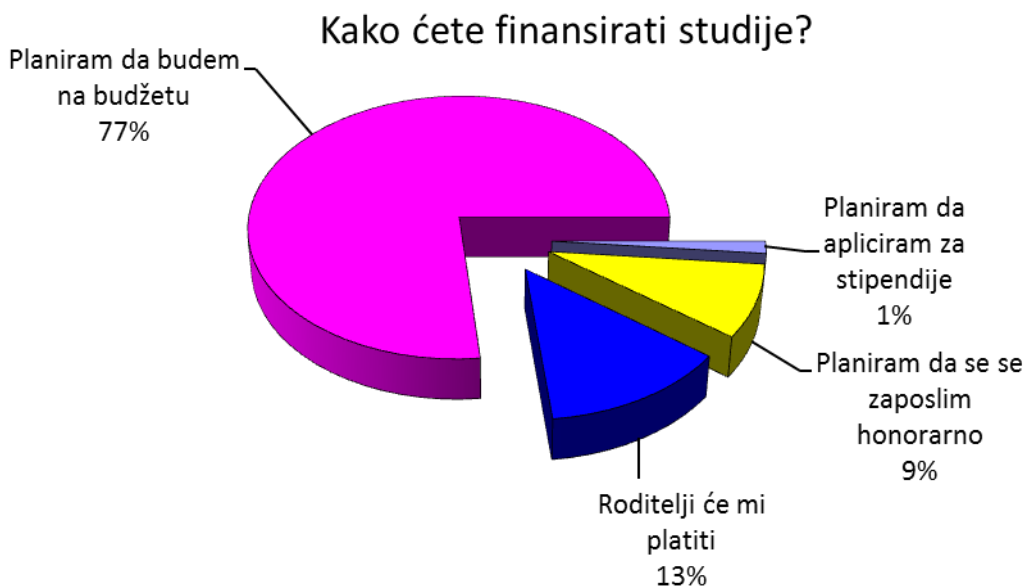

Na pitanje o najbitnijim kriterijumima koji presuđuju o izboru studija, po mišljenju ispitanika i ove godine je najbitnije da studiraju ono što ih interesuje i ono što vole – kako je istaklo čak 85% ispitanika, kao i mogućnosti zapošljavanja – po mišljenju 74% maturanata. Budućim studentima je veoma bitno i sticanje praktičnog znanja (53%) kao i stručan profesorski kadar (36%), a važna im je i prihvatljiva školarina (27%) i dobra organizacija službi na fakultetu/visokoj školi (25%). Prema mišljenju 23% ispitanika, uz obaveze na studijama treba da im ostane dovoljno slobodnog vremena za druge aktivnosti, 18% ispitanika je reklo da im je bitan percepirani stepen težine završetka studija, 16% je reklo da im je bitno da konkurencija ne bude prevelika kod upisa na željeni fakultet ili visoku školu.

Najmanje važni kriterijumi ove godine su imidž fakulteta/visoke škole, mišljenje porodice i blizina fakulteta.

Prilikom odgovaranja na ovo pitanje, ispitanici su mogli da označe više odgovora.

3e) Finansiranje studija

Malo više od tri četvrtine ispitanih maturanata (77%) planira da finansira svoje studije iz budžeta Republike Srbije. 13% je izjavilo da će im roditelji plaćati studiranje, 9% je spremno da se zaposli honorarno kako bi sebi obezbedili finansije za studije, dok nekolicina (1%) planira da aplicira za neku stipendiju.

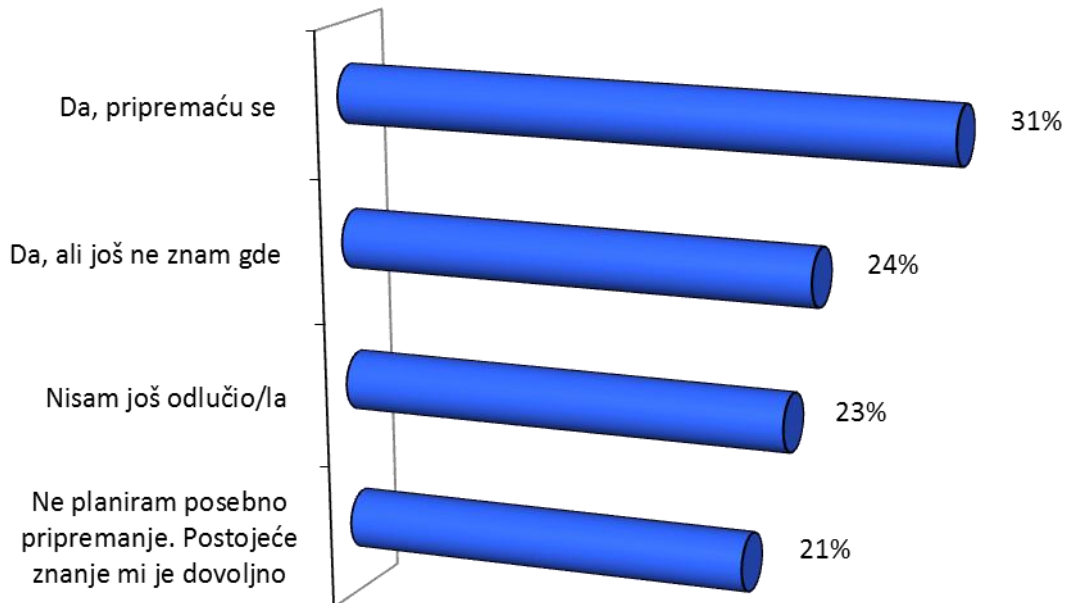
3ž) Profesionalna orijentacija

Na pitanje o profesionalnoj orijentaciji, 23% anketiranih je odgovorilo da su već bili na profesionalnoj orijentaciji, 40% ispitanika je dalo odgovor da su razmišljali da odu, 16% ispitanih maturanata uopšte ne zanima profesionalna orijentacija. 21% ispitanih je izjavilo da ne znaju tačno šta je to (prošle godine je ovaj podatak bio 18%).

3z) Priprema za prijemni

Da li planirate ići na pripremnu nastavu?

Ove godine, približno kao i prošle godine, 21% ispitanika uopšte ne planira posebnu pripremu za predstojeći prijemni ispit jer smatra da im je postojeće znanje dovoljno da upišu studije.

Najveći deo ispitanika, njih 55% planira da se priprema. Od tog broja, oko polovina zna gde će to učiniti, oko polovina još ne.

23% ispitanika još nije odlučilo da li će ići na pripreme.

Od onih koji znaju gde će se pripremati najveći broj će se spremati na organizovanim pripremama na fakultetu, u srednjoj školi, kao i kod privatnih profesora.

Analiza ukrštenih rezultata istraživanja

Mesto gde će studirati / Da li planiraju da upišu državni ili privatni:

Maturanti koji žive u većim univerzitetskim gradovima (Beograd, Novi Sad, Niš) se u većem procentu planiraju upisati na privatne fakultete nego na državne. Što se tiče institucija koje nisu u univerzitetskom centru, ovo važi još za Jagodinu, Novi Pazar, Pančevo, Požarevac, Bačku Topolu, Adu.

Kod maturanata iz ostalih gradova je veća zainteresovanost za studiranje na držanim fakultetima i visokim školama (kao što pokazuju i sumirani rezultati).

Ako gledamo mesto stanovanja maturanata koji će pokušati da upišu državni fakultet ili visoku školu, ali ako im ne uspe prijemni ispit, probaće se upisati na privatni, najveći je postotak iz Niša, Kragujevca, Požarevca, Subotice, Vršca, Zemuna i Zrenjanina.

Da li će studirati privatni ili državni fakultet/Kako planiraju finansirati studije

Od maturanata koji planiraju studirati na državnim fakultetima je naravno najveći postotak onih koji planiraju finansirati svoje studije iz budžeta Republike Srbije (82%). Od preostalih ispitanika, skoro 10% ih je reklo da će im roditelji plaćati školarinu i nešto manje (7%) ih je reklo da se planiraju zaposliti honorarno pored studija. Što se tiče apliciranja za neku stipendiju (koja nije državna), tek ih se 1% izjasnilo da planiraju ovu opciju.

Drugačija je struktura kod maturanata koji planiraju upisivati privatni fakultet (kako na privatne fakultete nije moguće „upasti na budžet“ ovo je i razumljivo). Ovde ih je čak oko 55% reklo da će im roditelji finansirati studije, oko 23% ih je reklo da se planiraju zaposliti honorarno i nekih 6% je reklo da će aplicirati za neku stipendiju.

4. Rezime

Prema rezultatima ankete sprovedene među maturantima putem sajta prijemni.infostud.com, **osnovna motivacija za studiranje maturantima je želja da steknu više znanja iz oblasti koje ih interesuju (76% njih je to navelo ovaj razlog), kao i razmišljanje da će sa fakultetskom diplomom lakše naći posao (56%). Na trećem mestu sa 26% je očekivanje da će kao akademski građani imati više šansi u inostranstvu.** Razlozi koji nemaju mnogo veze sa sticanjem znanja, kvalifikacija i njihovom upotrebom se ipak ređe navode (porodica očekuje da studiram - 10%, ne znam šta bih radio posle srednje škole - 9%, još ne želim da radim - 8%).

Među budućim studentima vlada najveće interesovanje za državne fakultete i to za studije u oblasti ekonomije i menadžmenta (10%), a zatim slede filologija/književnost (6%), medicina/stomatologije (6%), vojska/policijska/kriminologija (5%) pa i pravo i psihologija (4%). U popularnije oblasti spadaju i arhitektura/građevina, političke nauke, studije informatike i elektrotehnike. Za preostale oblasti vlada približno jednako interesovanje kao i prošlih godina. Broj maturanata koji su rekli da nemaju ideju šta bi studirali je tek 4%, čemu svakako doprinosi i **više informacija o mogućnostima visokog obrazovanja koji se mogu naći putem Interneta.**

Ovi rezultati su u skladu sa podacima sa najposećenijeg sajta za zapošljavanje, poslovi.infostud.com, prema kome se oko polovine ponuđenih radnih mesta odnosi na oblasti opšte ekonomije, trgovine i marketinga, menadžmenta, konsaltinga i administracije (<http://poslovi.infostud.com/info/trazena-zanimanja/>). Izgleda da su maturanti solidno procenili koji su traženi profili na tržištu rada, mada je u oblastima kao što je medicina/stomatologija ili pravo ipak vidljiva disproporcija između profila koji maturanti žele da studiraju i potražnje za tim profilima na tržištu rada.

U izboru fakulteta, odnosno visoke škole, maturanti pokazuju visoki osećaj za praktičnost i razmišljanje o svojoj budućnosti nakon studija. **Na prvom mestu razloga za izbor fakulteta/škole je ipak želja da studiraju ono što vole (85%) ali nju odmah prate procena mogućnosti zaposlenja sa diplomom odabranog fakulteta/škole (74%), kao i sticanje znanja koje će moći da upotrebe u praksi (53%).** Među razlozima koji se često navode su i stručan profesorski kadar, prihvatljiva školarina i dobra organizacija visokoškolske ustanove.

Međutim, u objašnjenjima zašto se apsolutna većina maturanata odlučuje za državne obrazovne institucije (čak 89%) raste značaj finansijskih faktora - državni fakulteti su jeftiniji i postoji mogućnost studiranja na budžetu, stanovanja u studentskom domu, hrana u menzi. Sledeći razlog je priznatost studija i kvalitet nastave kao i stepen poverenja. **Maturanti koji će studirati na privatnim fakultetima, međutim, kao glavne argumente za tu odluku navode „sam tretman studenata“, bolje uslove za studiranje, lakši proces upisa, zagarantovano zaposlenje, manje studentske grupe, veću posvećenost studentima od strane profesora i što je „lakši“.**

Zanimljivo je da je svest o značaju profesionalne orijentacije u odnosu na prošlu godinu dalje opala, prethodne godine je 14%, prošle godine je 18% anketiranih izjavilo da ne znaju šta je profesionalna orijentacija, a ove godine je to reklo njih 21%.

A da bi upisali taj željeni fakultet ili visoku školu, većina maturanata koji posećuju sajt prijemni.infostud.com je svesna da treba i da se dodatno potruži, te je **79% njih bilo ili će ići na pripremu za prijemni ispit, dok 21% maturanata tvrdi da im je postojeće znanje dovoljno za prolaz na prijemnom.**

Očekivano, najveća gužva na prijemnim ispitima biće u većim gradovima i većim univerzitetskim centrima (Beograd, Novi Sad, Niš). Mali je broj onih koji hoće da odu iz svog mesta iako u njemu postoji fakultet ili škola koju žele da upišu (2%).

Više od polovine onih maturanata (55%) koji planiraju upisivati privatne fakultete je reklo da će im studije finansirati roditelji, a 23% da će raditi honorarno. Kod maturanata koji planiraju upisivati državni fakultet, glavni izvor finansiranja studija je budžet (82%).

Što se motiva za studiranje tiče, ako posmatramo odgovore maturanata koji se planiraju upisati na državni fakultet/visoku školu i maturanata koji se planiraju upisati na privatni, **nema većeg odstupanja u strukturi.**